

„Ja see ongi võit, mis on võitnud ära maailma – meie usk.”
/1 Jh5:4/

Alanud aastast on juba veerandi jagu igavikku voolanud, seega on ehk päris õige aeg seatud sihid ja ülesanded üle vaadata. Kindlasti on ka neid eesmärke ja võimalusi, mille täitmiseks ja korraldamiseks on just nüüd õige aeg.

Eesti Evangeelse Luterliku Kiriku piiskoplik nõukogu on otsustanud kuulutada kaks eelseisvat aastat usuaastateks. Usk ja usaldus kuuluvad inimese olemusse, ühendades meid üksteise ja Jumalaga ning avades ja avardades meie maailma.

Kirjas heebrealastele (Hb 11:1) öeldakse, et „usk on loodetava tõelisus, nähtamatute asjade tõendus” – olgu see piiblisõna ka usuaasta juhtmõtteks! – ning kirjeldatakse töötusi ja õnnistusi, mille osaliseks usuisad usu kaudu said. Oleme seda inimlikumad ja elusamad, mida enam oma usku teadvustame, lahti mõtestame ja järgime.

Selleks tuleb meil süveneda usu allikasse, Jumala Sõnasse, avada end Jumala armule, mis on ilmunud lihaks saanud Sõnas, Jeesuses Kristuses, ning vaadata temale kui usu alustajale ja täidesaatjale, et saavutada usu eesmärk – oma hingede pääste.

Usuaastal ei pääse me mööda küsimustest: milline koht on usul minu elus, kas on mu mõtted, sõnad ja teod kooskõlas minu usuga, kuidas annan ma tunnistust oma usust kaasinimestele ja Jumalale? Milline on usu roll meie kodus, kogukonnas ja ühiskonnas? Kas oskan tänada Jumalat tema armu eest ning kiita ja ülistada teda keset kogudust?

Saagu usuaasta ajaks, mil meie usu elu uueneb ja kasvab – nagu seemneivast sirgub suur puu. Tajudes oma patust ning maailma kaduvust ja kurjust, vajab iga inimene hingejõudu, mida vaid Jumala armastus ja usk Jumalasse anda saab.

Veel on 2013. aasta Eestis kultuuripärandi aasta, mille juhtmõtteks on: „Pärijata pole pärandit”. Seda, mida ja kuidas me täna hoiame, hakkavad tulevased põlvkonnad uuesti mõtestama.

Nii vaimset kui ka ainelist pärandit hoiavad ja kannavad edasi ka kõik Eestimaa kirikud ja kogudused. Paljude koguduste hoida ja hoolitseda on pühakojad ja kalmistud. Seal, kus kogudused on kadunud, on esivanemate pärandit hindavad inimesed loonud sihtasutused või mittetulundusühingud, et pühakoda kasutuses hoida.

Nii süütasid Vainupea ettevõtlikud inimesed Vabariigi aastapäeval küünlad nende inimeste haudadel, kes oma tegevusega on kultuuripärandit hoidnud.

Enamasti on meil tegemist ajalooliste kirikute ja kabelitega, mille korrashoiuks ja suuremateks remontideks koguduste endi vahenditest ei jätku. Läbi Muinsuskaitseameti ja ka Leader-programmi rahastuste on remonditud Ilumäe ja Esku kabeleid ja Käsmu kirikut. Kõigi remontide juures on olnud märkimisväärsed ka erasikute helled annetused.

Kuna Eestimaal on veel palju viletsamas olukorras pühakodasid, mida seekord rahastati eelisjärjekorras, siis suuremad remondid nii Ilumäel kui ka Käsmus jäävad ootama soodsamaid aegu.

Et kõigil huvilistel oleks võimalus sisse astuda pühakotta, on paljud kogudused liitunud „Teeliste Kiriku” projektiga, sealhulgas ka Ilumäe ja Käsmu kogudused.

Kindlasti toimuvad kõigis meie valla pühakodades ka hingekosutavad suvekontserdid, mille kohta ilmub täpsustavat teavet nii koguduse lehes kui ka kodulehekülgedel.

Pärandiaastal tähisavad mitmed pühakojad oma tähtsündmusi

12. 3. 2013 möödus 560 aastat Käsmu esmamainimisest.
31. 3. 2013 möödub 65 aastat kirikulepingu sõlmimisest Käsmus. Sellega võtsid 21 Käsmu inimest endile vastutuse Käsmu kiriku ja koguduse edasise saatuse eest. Sellest alates võime rääkida iseseisvast Käsmu kogudusest. 13-14. juulil toimuvad Käsmu IV külapäevad, millega tähistatakse sealhulgas: Käsmu küla esmamainimise 560. aastapäeva, Käsmu kiriku oreli 200. aastapäeva, Käsmu kiriku ehitamise 150. aastapäeva ja mitmeid teisi Käsmu jaoks olulisi ümmargusi aastapäevi.

26. juulil tähistatakse Vainupea kiriku 120. aastapäeva ja 25. augustil Ilumäe kabeli 170. aastapäeva.

Aga ka igas kodus ja talus on kindlasti palju sellist kultuuripärandit, mida edasi hoida ja talletada oma lastele ja lastelastele.

Soovime teile kõigile jõudu ja usku kõige selle kasutamiseks ja hoidmiseks, mida kõigeväeline Jumal on oma helduses jaganud.

Õie Alt

Kasutatud allikad: EELK Konsistoorium, Muinsuskaitseamet

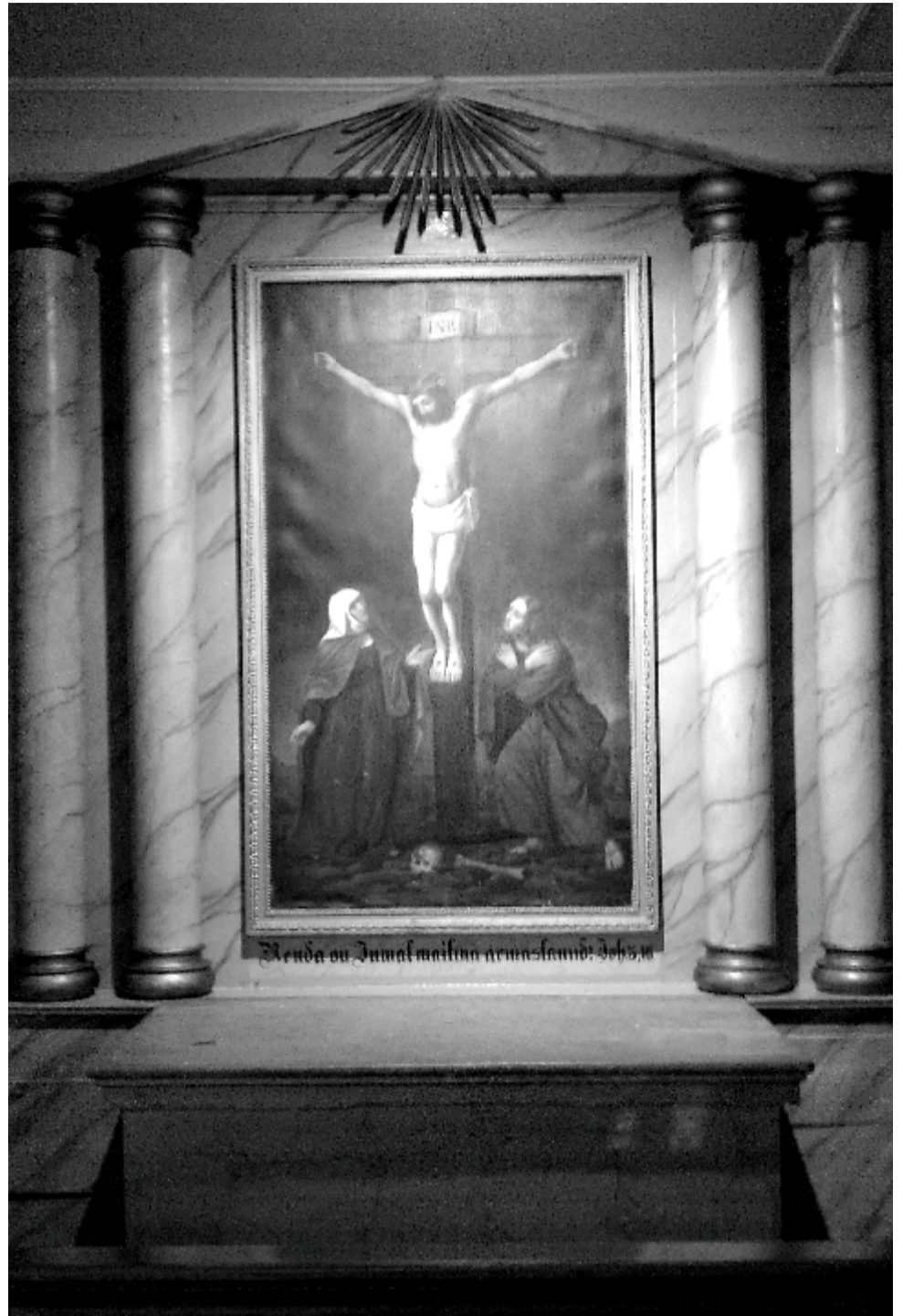
Raske usk

Suur Nädal on ikka väga kummuline. Sündmused, millest neil päevil kirikus juttu tehtud on rohkem kui veidrad. Keegi öeldakse reedetuks, siis surnud ja maha maetud ning kolmandal päeval üles tõusnud... „Kui see nüüd nali ei ole, siis on see ikka üks hea nali küll,” tahaks selle ülestõusmisjutu kohta Tootsi kombel kukalt sügades ütelda. Kui see kõik tõsi peaks olema, mis siis selle tõsiasjaga peale hakata?

Ristiusk ongi raske usk. Mitte seepärast, et ta liiga palju raskestiusutavaid asju sisaldab. Usus on loogikat ja isegi ülestõusmist on võimalik lausa matemaatiliselt kirjeldada. Näiteks võtab Suure Nädala sündmused päris hästi kokku nulli ja lõpmatuse summa. Ja kui selle tehte tulemuseks on lõpmatus, siis saamegi ülestõusmise kätte. Ei, kristlane olla ei ole mitte uskumise pärast raske. Ülestõusmisest palju raskem on uskuda, et näiteks kivile pannkoogi ohverdamine võiks õnne tuua.

Ristiusk on raske hoopis sellepärast, et ta ei taha meil pelgalt uskumisele leppida lasta. Iga usuküsimuse juures võime avastada vastuse mõnele iseenda olemist puudutavale igatsusele. Ja seda mitte järgmise palgapäeva, liisingumakse või autoostu piires, vaid elurõõmu, -rahu, ja õnne võimalikkuse piires. olemisele. Vahel nimetatakse seda eksistentsiaalsismiks, olemisõpetuseks. Meie võime nimetada ka talupojatarkuseks. Sest viimselt ei selgu ristiusu tõdede paikapidavus kunagi, kusagil surmaraja taguses paigas, vaid ikka elu argipäevas, siin ja praegu. 20. sajandil on hakatud Jumalat nimetama isegi olemise aluseks. Mõte on ikka see, et inimene ise ei saa olla enese elule aluseks, nii kui münchenhausenlik katse end ise juukseidpidi mülkast välja sikutada nurjub alati.

Taalise, olemise aluseks oleva Jumalaga ei ole kerge. Sest suhe Temaga ei ole

Käsmu kiriku altar

üksnes raamatutarkus ega põnev teooria, vaid puudutabki inimese olemist tervikuna. Öelda tüüpilise post-sovjetliku mõõndusena, et küllap keegi või miski üle inimese siiski on ja mitte seejuures ühtegi otsust või muutust enda juures teha, ei ole võimalik ristiusu Jumala puhul. Sest Jumala puhul ei saa piirduda kellekski või millekski olemisega, vaid elule vundamendiks saamisega. Ja see on väljakutse, mis esitatakse igale inimesele.

Suure Nädala ja ülestõusmisepüha keskmeks on inimelu suur surmaküsimus. Seejuures esindab surm kõike seda, mis meie maailmas kannab valu, kannatusi, ebaõiglust. Krist-

laste veendumus on, et Jumal ei ole inimsaatuses suhtes ükskõikne, vaid on ise saanud selle saatuse aluseks loobudes iseene olust ja võttes orja kuju, saades inimeseks. Seejuures ei piirdunud ta üksnes inimsaatuses osalemisega vaid muutis seda totaalset. Meile möödapääsmatuna tunduv surm sai muudetud vaid lävepakuks, millest ülestõusjal on võimalik pääseda esikust elutappa. Raskeks teeb selle sõnumi aga armastuse mõte, mis on Kristuse surma ja ülestõusmise sisuks. Jumal ei teinud kõike seda mida Uue Testamendi evangeliumeist lugeda võime mitte igaks-juhuiks ega kogemata, vaid endast kõi-

ke andvast armastusest.

Armastus on raske, väga raske. Sest armastus tähendab otsuse vastu võtmist, tähendab vastuarmastust ning sageli ka ohvri toomist. Selles seisneb ülestõusmise raskus. See on Jumala „ma armastan sind”. Ja nüüd ta vaikib ja ootab sinu vastust.... On see nüüd piinlik moment? Või ehk hoopis sinu kaua igatsetud võimalus?

Jumal siiski ei ole keeruline. Ta muudab meid vaid ühest sõnast alates. Üks „jah” Jumala kutsele ja meie olemise alus on kindel.

Tauno Toompuu

EELK Rakvere ja Käsmu koguduse õpetaja

Eestpalved

Nõnda peab ülenematama Inimese Poeg, et igapähele, kes usub, oleks Tema igavene elu. /Jh 3:14-15/

Kõigeväeline Igavene Jumal, Sa oled oma Poja läbi võitnud surma ja avanud meile ligipääsu igavesele elule. Loo meid oma väega uueks, et ka meie ärkaksime elule ja käiksime ülestõusmise valguses!

Hea taevane Isa, kasvata meis, oma lastes, usku, et me kõigis oma rõõmudes, muredes ja tegutsemises toetuksime Sinu Sõnale ja Jeesuse Kristuse lunastustööle!

Issand Jumal, Sina oled meie hoolde andnud nii eelnevate põlvkondade vaimse kui ka ainelise kultuuripärandi. Anna palun meile tarkust ja jõudu, et me kõike seda mõistaksime hoida ja talletada ning edasi anda järgnevatele põlvkondadele! Õnnista kõiki kevadtöid aedades ja põldudel! Õnnista kõiki lahkeid pühakodadele annetajaid.

Hea taevane Isa, tänu Sulle, et koos tärkava kevadega uuendad Sa ka meie võimalusi ja lootusi kasvada Sinu Poja, Jeesuse Kristuse tundmises!

Ilumäe kabeli orelist ja selle tulevikust

Ilumäe kabeli remont on viimastel aastatel jõudsasti edasi läinud ja hoone on selle tulemusena saavutamas üha kenamat väljanägemist. Koguduse tööpõld pole selles vallas aga kahjuks siiski valmis haritud, kuna ruumis nõuab tähelepanu veel üks oluline ja kaunis, aga suuremahuline objekt. Jutt käib Ilumäe kabeli orelist – ajaloolisest, algse ehitusdaatumi poolest juba 174 aastat vanast instrumendist, mis praegu kabeli rõdul hääletuna seisab, kuid mille seisundi küsimus peagi aktiivset sekkumist vajab.

Pilli on 1839. aastal ehitanud Paide orelihitaja Carl Georg Thal (1786 – 1853/54) ja algselt oli orel mõeldud Simuna kirikule. 1866. aastal telliti Tallinna orelihitajalt Gustav Normannilt pilli mänguvõimalusi laiendav ümberehitustöö. On teada, et Ilumäe kabel sai orel endale 1888. aastal ning selle kohandas siinsetele ruumitingimustele Hulja orelihuviline kooliõpetaja Jaan Timoleon.

Instrument on vana ja kõneka ajalooa ning vajanud kapitaalremonti-restaureerimist juba mitmeid aasta-kümneid. Ometi pole 1980. aastatel alustatud kapitaalremonti tänaseni suudetud lõpule viia – seda kõige erinevamate takistuste tõttu. Tõsi, 2000. aastal õnnestus toonasel koguduse juhatusel tellida tööd, mille tulemusena orel paari korrastatud registri abil mõneks ajaks mängima aidati. See oli aga ajutine lahendus, mis tänase seisuga ei rahulda enam ei mängijat ega kuulajat.

Korras orelit vajab kogudus nii jumalateenistusteks kui matusteks-laulusteks, aga ka muusikaelamuste vahendamiseks kontserdipublikule, kellel juba eelmisel suvelgi Ilumäe kabelisse mitml korral põhjust tulla oli.

On kätte jõudnud aeg panna paika selle väärika vanusega pilli taastamise kontseptsioon, leida selleks hea teostaja ning tuua Ilumäe kabeli orel taas "elule", lõpetades sellega instrumendi ümber juba aastakümneid valitsenud ebamäärase olukorra. See ettevõtmine on vältimatu nii kabeli toimimise kui koguduse vaimuelu seisukohast. Tööde finantseerimine saab nii väikesearvulise, oma tegevust omal käel rahastava kirikukoguduse puhul toimuda vaid projektipõhiselt, tegevuse alustamiseks vajame aga esmalt elementaarse omaosalussumma näol niioelda stardiraha.

Palume Teid, armsad koguduse liikmed, kultuurihuvilised ja need, kes Te Ilumäe kabelist ning Lahemaa kultuuripärandist hoolite, aidake meil alustada oreli korrastamist ja toetage meid oma rahalise annetusega! Oreliannetuste jaoks on kogudus avanud omaette pangakonto:

1003133678227 SEB PANK

Küllli Erikson

EELK Ilumäe koguduse organist

Ilumäe kirik

Avarda silmaringi

Ove Sander

Nõmme Rahu koguduse õpetaja

Kiriklikest talitustest: MATUS

Aeg-ajalt tuleb meil kõigil matustel viibida ning mis veelgi olulisem, see on talitus, mida ükskord tehakse ka meile. Küsimus siis, mis on kirikliku matusetalituse sisu ja tähendus?

Kiriklik matus rõhutab, et surm ei ole viimane reaalsus, elu lõpp-punkt. Tõsi, surm seisab maise teekonna lõpul, kuid midagi on ka pärast seda. See "midagi" on kokkuvõetud ristiusu ühte keskmisse õpetuse ülestõusmisest ja igavesest elust.

Erinevad kirikud näevad inimese surmajärgset edasielamist pisut erinevalt. Kuid

ühine on arusaam, et surm on jõudmine Jumala juurde. Samuti arusaam, et igavesse ellu ei saa ükski inimene oma kätega teed rajada, seda saab kinkida vaid Kristus üksi. Tema on oma ristisurmaga patunud kandnud ning oma ülestõusmisega kinnitanud, et inimestena saame jagada sama saatust.

Sellisena on kiriklik matusetalitus suunatud esmalt lahkunule. Tullakse kokku, et tänada Jumalat kõige eest, millest inimene oma maistel päevadel on osa saanud ning mida Jumal tema kaudu meile andnud.

Samas palutakse inimesele Jumala armu ja andestust – sest ükski meist ei ole Jumala ees õige - et Jumal, Kristuse pärast, võtaks lahkunu vastu jäävasse ellu.

Loomulikult kurvastavad kristlasedki leinas ja lahkumises, kuid see ei ole lohutamatu lein. Vaimulikuna olen seda ikka ja jälle kogunud. Samas tuletab matusetalitus alati meilegi meelde meie endi ajalikkust, elu kiiret möödumist.

Viimastel aastatel on üha laiemalt hakanud levima krematsioon. On kirikuid, kes seda pooldavad, ning on ka neid, kes seda väga ei toeta. Luterlik kirik peab krematsiooni võimalikuks, kuid soovib siiski matusetalituse läbiviimist enne krematsiooni. Pärast kre-

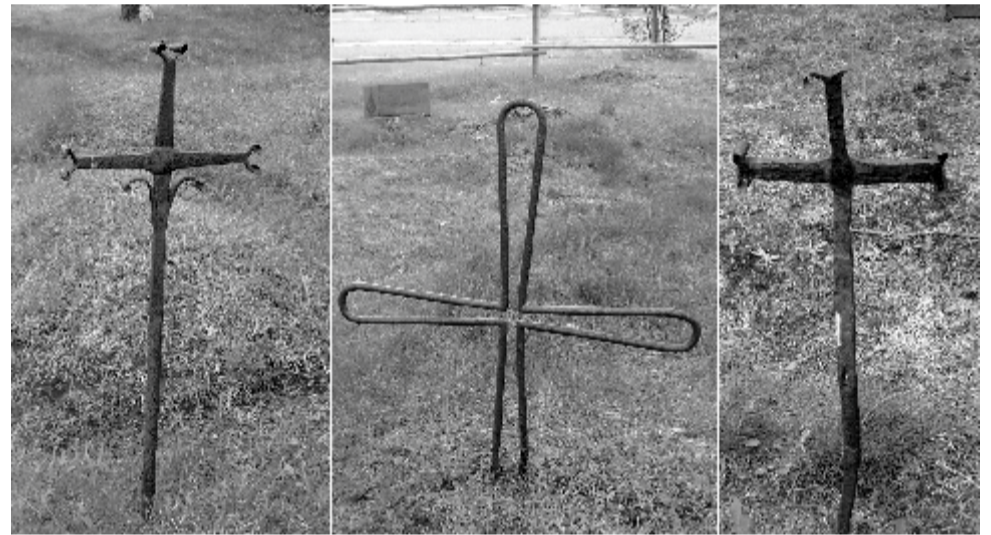
matsiooni on hea, kui inimesest alles jäänud maised peotäied saavad pühitsetud kalmistu mulda. Urni pikaks ajaks kuhugi kaminäärele jätmine või tuha põõsa alla puistamine võib viia lähedaste hingerahu. Sama võib juhtuda ka siis, kui kristlane saab maetud nn. ilmalikult. Sellisel juhul on soovitatav abi saamises pöörduda kiriku poole.

Kiriku poole võib pöörduda kirikliku matusetalituse saamiseks ka siis, kui inimene ei olnud igapäevane kirikuline ning kui tema usust oli vähe teada. Kiriklik matusetalitus on halastustegu nii lahkunule kui siia jääjatele, et Jumala rahu Kristuses võiks meid kõiki saata jääva elu rännuteel.

Vainupea kalmistu

Vainupea kalmistu täpne rajamise aeg on teadmata, kuid võib arvata, et surnuaed on siin asunud juba enne kivist kiriku ehitamist 1893. a. Tegemist on kõige mereäärsema surnuaiaga. Siin on säilinud hauatähiseid erinevatest aegadest. Leida võib külaseppade tehtud riste, 19. sajandi metallpärge ning kaas-aegset hauakujundust.

Vainupea kalmistu on koht, mis peegeldab nii Vainupea küla kui ka ümbruskonna kultuuri ja ajalugu. Siin puhkab eesti tuntud maalikunstnik Richard Sagrits, suurim Haljala kihelkonna rahvalaulik Leenu Akker, kellel on kogutud üle 140 rahvalaulu, Mathilde Vimberg, kes pidas Vainupeal pansioni ja oli külarahva hulgas lugupeetud

inimene. Tema tütar Ebba Saral-Vimberg oli esimene, kes alustas kodukultuuri ja naiskäsitöö propageerimist ja õpetamist Eestimaal. Siin puhkavad Aliide Markin, kes oli Karula, hiljem Vihula kooli õpetaja ja Tiit Markin, kes oli õppinud

kunstnikuks, tegutses kohaliku muusikuna, oli Vihula ja Eisma koolis õpetajaks ning Eisma kooli viimaseks juhatajaks. Mainimata ei saa jätta ka Valentin Trans-toki hauda. Tänu temale taastati 1989. a. Vainupea kirik.

Vainupea kalmistu on kultuurimälestiste registris ajaloomälestisena alates 1997. a. Kalmistu on alati korras ja hooldatud tänu tublile surnuaiavahile.

Reet Markin

Teated

Ilumäe Kirikus

29. märtsil kell 13.00 SUUR REEDE. RISTI TEE PALVUS
31. märtsil kell 13.00 KRISTUSE ÜLESTÕUSMISE PÜHA jumalateenistus armulauaga

Armulauaga jumalateenistused iga kuu I. ja 3. pühapäeval kell 13.00

„Teeme ära!“ talgud Ilumäe kalmistul 4. mail algusega kell 10.00

Töök on taas maharaiutud puupakkude vedu ja lõhkumine. Kaasa kirves! Talgulistele talgusupp ja kirikukohv! Lisateavet küsi Öie Alti käest

Käsmu leerikursus alustab 14. aprillil kell 15.30 Käsmu kirikus. Leeritunnid hakkavad toimuma igal teisel ja neljandal pühapäeval Käsmu kirikus. Leeriõnnistus jaanilaupäeval 23.06. kell 14.00 Käsmu kirikus.

Käsmu kogudus tänab kõiki kaasa aidanud, tänu kellele sai kogudus 2012. aastal Käsmu kiriku kapitaalset siseremondit läbiviimise eest vallapoolse kõrge tunnustusega Vihula valla „2012. aasta tegija“ tiitli kultuuri valdkonnas.

Mai kuu lõpuni on armulauaga jumalateenistused Käsmu kirikus iga kuu II ja IV pühapäeval, algusega kell 14.00.

KOGUDUSTE KONTAKTID

EELK Ilumäe kogudus

reg kood 80208231
Ilumäe küla, Vihula vald
45414 Lääne Virumaa
Hooldajaõpetaja Meelis-Lauri Erikson
tel. 5 345 8594
e-post: mlerikson@gmail.com
Juhatusesimees Öie Alt,
tel. 5 809 1356;
e-post: oie.alt@mail.ee
Ilumäe kalmistuvaht Anne Sambla
tel. 5 341 8156
Arveldusarve: 10502001277003 SEB
Oreli remondifondi a/a
1003133678227 SEB PANK

EELK Käsmu kogudus

Reg. kood 80210148
Laane tee 4, Käsmu küla
Vihula vald
45601 Lääne-Virumaa
Hooldajaõpetaja Tauno Toompuu
Tel 5290651; 3243928,
e-post: tauno.toompuu@eelk.ee
Diakon Urmas Karileet tel 508 6110;
e-post: urmas.karileet@eelk.ee
Juhatusesimees Helgi Mannov
tel. 5 665 6844
Arveldusarve: 10502018079003 SEB
Käsmu kogudus internetis:
http://kasmu.eu/?page_id=160

Sakussaare Metodisti kogudus

Sakussaare küla
Vihula vald
45438 Lääne-Viru maakond
SWEDPANK a/a 221018330949
Pastor Hans Lahi
tel 322 6995;
Mob 5 663 3084
e-post: hans.lahi@mail.ee

Ilumäe, Käsmu ja Sakussaare kogudused tänavad Vihula vallavalitsust toetuse eest.